Antonio Barceló

Autor:
Data de publicació: 16-06-2022

Salta a la navegacióSalta a la tanca

Antonio Barceló

Retrat d'Antonio Barceló conservat al Museu Naval de Madrid. Còpia de 1848 d'un original díeciochesc que s'exposava a l'Ajuntament de Palma de Mallorca.

Tinent General de l'Armada

Anys de servei
1738-1792

Apodo
Capità Toni (en Baleares)

Lleialtat
Espanya

Branca militar
Armada Reial

Condecoracions
fill il·lustre

Comandaments
Flotes expedicionàries mediterrànies

Conflictes
Operacions anti-corsàries

Lloc de Gibraltar (1779-1783)
Expedicions contra Algèria

Informació

Naixement
1 de gener de 1717
Palma de Mallorca (Balears, Espanya)

Mort
25 de gener de 1797
Palma de Mallorca

Ocupacions
corsari i militar

[editar dades a Wikidata]

Antonio Barceló i Pont de la Terra (Palma de Mallorca, 1 de gener de 1717-1797) fou un marí i militar espanyol, Tinent General de la Reial Armada Espanyola.

Antonio Barceló va ser un destacat marí al servei de l'Armada espanyola. De simple mariner va ascendir als més alts graus de l'Armada a causa dels seus mèrits de guerra, distingint-se en la marina subtil, amb petites embarcacions. Va inventar les barques canoneres usades durant el Lloc de Gibraltar de 1779.

Les seves feixes a la mar li van donar fama llegendària. Encara circula per Andalusia un dit que pondera Barceló, el «ser més valent» (o «tenir més fama») «que Barceló ni a la mar».

Contingut

Vida
Joventut

Escut heràldic d' Antonio Barceló.

Era fill d'Onofre Barceló, patró d'un jabeque dedicat al transport de mercaderies entre les Illes Balears i la Península i de Marina Pont de la Terra, filla d'una de les més distingides famílies de Mallorca. La vida a Mallorca per aquells anys no

era fàcil, i la professió de mariner molt perillosa. Encara era comú que els pirates algerians, tunicins i berberiscos ataquessin de quan les costes de tot el Mediterrani Occidental. No obstant això, per la perícia nàutica, la rapidesa i les garanties que donava el jabeque d'Onofre Barceló, li va ser atorgada la concessió del trànsit de Correo Real amb la Península.

Quan va tenir l'altura suficient, el jove Antonio es va embarcar a la nau del seu pare, primer com a simple grumet, després com a mariner i, finalment, pilot. Quan tenia 18 anys va morir el seu pare, envellit prematurament per tots els sinsabors de la mar, amb la qual cosa el jove Barceló va prendre el comandament del jabeque familiar. Als 19 anys, fent la ruta de Palma de Mallorca-Barcelona va començar el seu primer i exitós combat contra els pirates berberiscos que infectaven les costes del Llevant espanyol.

La seva fama de valentia va anar en augment entre les gents de la mar, i es va acréixer amb un combat que va sostenir amb dues gal·les algerianes. La seva heroica actuació va arribar fins a oïdes de la mateixa Cort, tal que als 21 anys Felip V es va dignar nomenar-lo de fragata el 6 de novembre de 1738, tot i que amb caràcter de graduat i sense dret a gaudi de cap sou. Deia la reial cèdula de concessió del nomenament:

Pel que fa als mèrits i serveis d'Antonio Barceló, patró del jabeque que serveix de correu a l'illa de Palma de Mallorca i assenyaladament al valor i a l'encert, amb què va defensar i va fer posar en fuga dues galetes algerianes que el van atacar en ocasió de portar de transport un destacament de dracs del regiment d'Orà i un altre del d'infanteria d'Àfrica....

Va seguir amb la seva intrepidesa i arrossegament practicant altres serveis distingits, mantenint a ultrança les comunicacions amb les illes i portant aliments quan l'escassetat de les collites provocava fam, pal·liant-la Barceló en la mesura que li era possible.

Contra els corsaris

Barceló rebutja amb el seu jabeque correu a dues gal·les algerianes el 1738, pintura d'Ángel Cortellini i Sánchez (1858-1912), Museu Naval, Madrid.

El 1748 va causar un gran revol l'apressament per part dels berberiscos d'un jabeque espanyol amb 200 passatgers, entre ells 13 oficials de l'exèrcit. Molest, el nou rei, Fernando VI, va ordenar armar a Mallorca les seves expenses quatre jabeques, al comandament del qual va posar Antonio Barceló, que va ser ascendit a tinent de fragata el 4 de maig d'aquell any.

La divisió va rebre ordres de dirigir-se a Cartagena, on se li van incorporar els navilis de línia Amèrica i Constant, de 64 canons, posant-se al comandament de tots ells el capità de navili Julián de Arriaga. La flota va eixir el 13 de novembre, trobant-se amb quatre jabeques enemics el 16 de novembre, enfront de les costes de Benidorm i Altea. Barceló va obtindre la victòria amb les seues naus, en posar en fuga a les de l'enemic, després d'haver-les deixat molt maltractades. Va acabar la campanya a l'agost de 1749, passant Barceló a exercir les seues anteriors tasques de correu, entre les quals figurava el trasllat de tropes des de la península a les illes i viceversa, sobretot en les d'Eivissa i Cabrera.

Però el Mediterrani encara estava infestat de naus corsàries berberisques, per la qual cosa els combats eren molt freqüents. Estant a la cala de Figueras, a Mallorca, es va donar l'alarma i va aparèixer una flotilla enemiga. Barceló, sense dubtar un instant, va fer embarcar una companyia de granadors del regiment Àfrica en el seu jabeque, i es va fer a la mar en persecució de l'enemic. Els berberiscos tenien una galeota de 30 rems armada amb quatre canons, acompanyada per un jabeque petit i un altre espanyol anomenat Santíssim Crist del Crucifix, que havien apressat.

Barceló els va donar caça des del cap de Formentor fins a prop de l'illa de Cabrera, on va abordar i va capturar la gal·la. Per aquesta acció va ser ascendit a tinent de navili graduat el 4 d' agost de 1753.

El 13 de juny de 1756, mentre feia la ruta de Palma a Barcelona, Barceló va avisar dues gal·les algerianes davant la desembocadura del riu Llobregat. Malgrat la inferioritat numèrica, va posar proa cap a elles i les va atacar, prenent a l'abordatge una, després d'haver-la destrossat amb l'artilleria, en tant que l'altra es va donar a la fuga. En aquesta acció també va ser sobresortint pel seu valor el seu segon Joan Nicolau. Barceló va rebre dues ferides en l'abordatge, i per la seua valentia en aquesta acció, el rei li va concedir l'efectivitat en aquest grau i la seua incorporació en el Cos General de l'Armada amb data del 30 de juny de 1756.

El 1761, ja ascendit a capità de fragata, se li va donar el comandament d'una divisió de tres jabeques reals, sent el del seu comandament l'anomenat La Garzota. Aquest any va sostenir un enfrontament en el qual va apressar set naus berberisques, comptant tan sols amb tres vaixells seus, assignats a les costes del Mediterrani peninsular. El 30 d'agost amb només el seu jabeque va apressar un altre berberisc, prenent 30 presoners i donant mort a altres 20 en l'abordatge.

L'any següent, amb el seu jabeque va rendir en un altre combat tres enemics amb 160 turcs; en un d'ells va fer presoner el famós Selim, cèlebre capità d'aquells pirates, sent novament ferit en l'abordatge per una bala de mosquet, que li va travessar la muixeranga esquerra i que va deixar la seva cara desfigurada per sempre. Van prosseguir les seves proeses contra els moros, que eren gairebé diàries; el juliol de 1768 va batre i va apressar a les rodalies del Penyó de Vélez de la Gomera a un jabeque algerià de 24 canons, patint en el combat 10 morts i 23 ferits.

A proposta de l'emperador, Josep II, hi va haver un intent d'unificar esforços en la lluita contra la pirateria, però no va donar fruits, ja que entre les potències cristianes hi havia algunes poc disposades, com el cas de Venècia, que mantenia tractats ocults amb Algèria, cosa que impedia que la tasca s'efectués amb eficàcia.

Per la seva banda, França va intensificar la persecució de la pirateria, bombardejant Larache, però el fracàs va ser rotund i l'assumpte es va deixar córrer. De tota la Cristiandat, els únics decidits a acabar amb aquesta seguien sent, igual que al segle XVI, Espanya i Malta.

Al comandament de sis jabeques, Barceló es va enfrontar una vegada més contra els moros i en aquesta ocasió va apressar a quatre en l'eixida de Melilla. Del 1760 al 1769 va etzibar a pique 19 vaixells pirates i corsaris, va fer 1600 presoners i va alliberar més d'un miler de presoners cristians. Com a recompensa a tan distingits serveis, Barceló va ser ascendit a capità de navili, per Reial patent del 16 de març de 1769.

El 1775, havent estat atacat el Peñón de Alhucemas pels berberiscos, es va encarregar a Barceló del seu socors. Amb els seus javeques va bombardejar la fortalesa amb més de 9000 bombes, però al no portar artilleria gruixuda, no es va poder realitzar l'assalt. Tot i així, amb el foc dels seus sabuts va desmuntar l'artilleria lleugera enemiga i, tot i la pèrdua de quatre llanxes i un jabeque, va aconseguir que els berberiscos aixequessin el camp el 23 de març.

La primera expedició contra Algèria

Article principal: Expedició contra Algèria de 1775

El mateix any 1775, Carles III va organitzar una campanya per conquerir Algèria, el focus central de tota la pirateria mora. L'expedició estava formada per una flota de set navilis de línia de 70 canons, dotze fragates de 27, quatre urques de 40, nou jabeques de 32, tres paquebots de 14, quatre bombardes de 8 i set gal·les de 4, amb un total de 46 vaixells de guerra i 1364 canons. El comandament corresponia al tinent general Pedro González de Castejón, el de l'exèrcit de 18 400 homes al general Alejandro O'Reilly, i el de la flota subtil al capitan de navili Antonio Barceló. L'esquadra va esclatar el 22 de juny i, després d'unir-se-li una fragata de Malta i dues del duc de Toscana, el 8 de juliol va començar l'operació.

Barceló va protegir el desembarcament acostant-se amb les seues naus de poc calat el màxim possible a la costa, perquè la seua artilleria fora efectiva. Però el desorganitzat desembarcament i les errònies disposicions posteriors van portar a un complet desastre, en què els espanyols desembarcats van patir no menys de 5000 baixes, inclosos cinc generals morts i quinze ferits, deixant l'enemic només 15 canons i uns 9000 fusells abandonats. Davant d'aquest fracàs es va ordenar el reembarcament, efectuant la mateixa acció, en unes circumstàncies molt desfavorables, tant que l'exèrcit va haver de suportar càrregues de cavalleria mora de fins a 12 000 genets, cosa que va fer la situació insostenible, i només no va ser un desastre total per l'acció dels jabeques de Barceló, que va demostrar una vegada més la seva valentia, es va saber imposar a les circumstàncies, salvant d'aquesta manera a molts, que de no haver estat per la seva actuació haguessin peregut.

De la pèrfida Argel, el sol nom del general Barceló, el més ferotge desmaia.
Recordeu la por els combats de Barceló, recordeu l'amarga esclavitud

de tant arràs valent, que vençut per ell arrossega.

La seva acció li va donar gran crèdit entre els alts comandaments de l'Armada, i no només a ells, sinó que el rei li va ascendir al grau de brigadier el mateix any de 1775.

El Gran Lloc de Gibraltar
Article principal: Assetjament a Gibraltar de 1779

Perspectiva de Gibraltar l' 1 de novembre de 1779.

El 16 de juny de 1779 havia esclatat de nou la guerra amb Anglaterra. El 24 d'agost Barceló va ser ascendit a Cap d'Esquadra i nomenat Almirante-Comandante de les forces navals destinades al lloc de Gibraltar. La seva força la componien un navili de línia, una fragata, tres jabeques, cinc jabequillos, dotze gal·les i vint embarcacions menors. Per terra havia d'efectuar l'atac el general Martín Álvarez de Sotomayor.

La dificultat per atacar la plaça per mar residia en la més que comprovada inferioritat dels vaixells de vela i fusta de l'època contra les fortificacions terrestres. Nelson afirmava sobre això que un canó a terra, en un bon reducte, valia deu canons en embarcacions, i això a igualtat de projectils, ja que des de terra era fàcil respondre a l'atacant amb bales vermelles1o granades incendiàries, que per la seva perillositat estaven gairebé totalment descartades en els vaixells. Afortunadament, en el temps precís, Barceló obté permís de Madrid per a la construcció de les seves famoses llanxes canoneres, d'invenció pròpia, i així poder bombardejar la plaça amb més potència. Ideó Barceló armar-les amb una peça de 242o amb un morter, i grans pots de rems. Per protegir la dotació se les va dotar d'un parapet plegable folrat per dins i fora d'una capa de suro. Mediaven 56 peus de quilla, 18 de màniga i 6 de puntal, amb 14 rems per banda, portaven la peça esmentada giratòria, amb una gran vela llatina, sent la seva dotació d'una trentena d'homes.

Molts van opinar que aquests pots no podrien suportar el pes, i molt menys el retrocés, de l'enorme peça, però les experiències van provar tot el contrari. Barceló va desenvolupar la seua idea proporcionant a les llanxes un reforç de suro i un blindatge de ferro, que les cobria fins per davall de la flotació. Però aviat es va poder observar que aquestes precaucions eren exagerades, atès els limitats recursos de punteria de l'època, i, sobretot, perquè aquestes batalles s'efectuaven oportunament a les nits, resultant poc menys que impossible encertar les petites llanxes quan atacaven de proa, mentre que aquestes tenien molts menys problemes per batre uns blancs que eren molt més grans. El millor judici sobre la seva efectivitat, i no va poder ser més concloent, vi del mateix enemic. Segons el capità anglès Sayer:

La primera vegada que l'armada anglesa van veure els "nous"!! vaixells de construcció (Barceló), van causar riure; més no va transcórrer gaire temps sense que es reconegués que constituïen l'enemic més temible que fins aleshores s'havia presentat davant l'Armada anglesa "la invencible", perquè Barceló atacava de nit i ell sempre elegia les més fosques; era impossible apuntar al petit embalum dels seus barquitos. Nit rere nit Barceló enviava els seus projectils per tot arreu de la plaça. Aquest bombardeig nocturn fatigava molt més els anglesos, que el servei de dia. Primerament van tractar les bateries de desfer-se de les canoneres de Barceló, disparant a la resplendor del seu foc; finalment els anglesos es

van adonar que es gastaven inútilment les seves pròpies municions.

Barceló va prestar altres innombrables i notables serveis, però en ser l'home del poble pla, senzill i que no guardava les etiquetes, els oficials de l'aristocràcia, formats en les acadèmies de guàrdies marines li veien amb cert i mal dissimulat menyspreu. Mentre van arribar les parladures i comentaris, que va arribar a estar entredit el que anés a exercir el comandament, per la qual cosa el rei va rellevar Martín Álvarez de Sotomayor pel duc de Crillon, que portava unes instruccions reservades perquè caliblés la capacitat de Barceló com a general. Però quan el duc va conèixer Barceló, va dirigir una carta a Floridablanca, recomanant-li per a l'ascens a tinent general malgrat la seva sordesa i la seva avançada edat, que era sobretot en el que es basaven les acusacions abocades sobre la seva persona pels seus detractors.

Va continuar Barceló al comandament de les forces de mar i de terra a Algesires durant el bloqueig de Gibraltar, demostrant un valor i denuedo extraordinari. Hi va haver per aquell temps, amb el típic grat andalús, una copla que deia:

Si el rei d'Espanya tingués

quatre com Barceló,
Gibraltar fora d'Espanya

que dels anglesos no.

Finalment, Barceló va resultar ferit, quasi al final de la batalla.

La segona expedició contra Algèria

Explicació de l'atac de Barceló sobre Algèria de 1783.

Article principal: Bombardeig d'Algèria (1783)

Amb aquesta recomanació se li va confirmar el comandament d'una esquadra que es va reunir a Cartagena, composta per 4 navilis (amb insígnia al Terrible) de 70 canons, 4 fragates, 9 sabons, 3 bergantins, 16 vaixells menors, 19 canoneres amb canons de 24, 20 bombarderes amb morters i 10 llanxes d'abordatge, que servien d'escorta a les anteriors per si eren abordades per embarcacions enemigues amb superior dotació. A aquesta esquadra es van unir dues fragates de l'Orde de Malta. En total, aquesta força naval comptava amb 14.500 homes i 1.250 canons. L' esquadra va eixir de Cartagena l' 1 de juliol de 1783, i després d' una penosa travessia, dificultada per vents i mars contraris, fondà davant Argel el dia 26. Es va esperar una millora del temps i es van realitzar preparatius fins a l'1 d'agost, dia en què, a les 14:30 hores, es va obrir foc contra la plaça.

Les 19 bombarderes van formar en línia avançada juntament amb la fal·lera en la qual embarcava el mateix Barceló. Als costats hi havia les canoneres i les llanxes d'abordatge, per si les embarcacions enemigues intentaven un contraatac. Més enrere es van col·locar dos sabons i dues balladores. La resta de l' esquadra no va prendre part en el bombardeig. Al poc van sortir del moll 22 petits vaixells enemics, entre ells nou gal·lesos i dues canoneres, que no van trigar a ser rebutjades pel foc dels espanyols. Cap a les 16:30 hores les llanxes espanyoles ja havien consumit totes les seves

municions i es va ordenar l'alto el foc, després de disparar unes 375 granades i 390 bales de canó (aquestes, sobretot, contra els vaixells de la defensa), provocant dos grans incendis a la ciutat, dels quals un es va prolongar tota la nit. Els algerians van disparar unes 1.436 bales i 80 granades, que no van causar sinó dos ferits lleus a les canoneres espanyoles.

I així, amb poques variacions es van produir altres vuit atacs, un el dia 4, dos el 6, dos el 7 i dos més el dia 8, llançant-se un total de 3.752 granades i 3.833 bales contra la ciutat i les seves defenses. Segons fonts neutrals, entre les quals hi havia el cònsol francès, el pànic es va apoderar de part de la guarnició i de tota la població, quedant destruïdes no menys del deu per cent dels habitatges de la ciutat (i moltes més afectades), nombroses fortificacions, vaixells i canons, a la qual cosa caldria afegir fortes pèrdues humanes.

Pel que fa al foc dels defensors, no menys d'11.280 balenes i 399 bombes, només van causar 24 morts i 30 ferits entre les dotacions atacants, i encara aquestes pèrdues van deure gairebé per sencer a un cop afortunat, quan el dia 7 a la tarda una bomba va impactar i va fer volar a la canonera nº 1, amb 20 morts, inclòs el seu segon, l'home de navili Villavicencio, i 11 ferits, entre ells el seu comandant, el tinent de navili Irisarri.

L'alegria a Espanya per tan favorable resultat va ser enorme, i per reial títol del 13 d'agost de 1783 va ser ascendit a tinent general.

La tercera expedició contra Algèria
Article principal: Bombardeig d'Algèria (1784)

Antonio Barceló en un gravat de 1783.

Malgrat els grans danys soferts, els algerians no es van rendir. Com en un gest de desafiament, cinc corsaris algerians van apressar dues polariques mercants a prop de Palamós, el setembre de 1783. Les defenses d'Algèria es van reforçar amb una nova fortalesa, artillada amb 50 canons, es van reclutar 4.000 mil soldats turcs voluntaris, van arribar assessors europeus per ajudar en la construcció de les fortificacions i bateries, es van preparar no menys de 70 embarcacions3per rebutjar els espanyols, i fins i tot el Bey algerià va oferir una recompensa de mil cequins al qual apressés una embarcació de l'esquadra atacant.

Mentrestant, Barceló finalitzava els preparatius d'una nova expedició a Cartagena. La nova esquadra constava de 4 navilis4de 80 canons, 4 fragates,512 sabons, 3 bergantins, 9 més petits, i la força atacant: 24 canoneres amb peces de 24, 8 més amb peces de 18, 7 amb calibres menors per a abordatge, 24 amb morters i 8 obuseres amb peces de 8. A més, en adquirir l'expedició un cert aire de creuada, va comptar amb el finançament del Papa i el suport de l'Armada de Nàpols,6que va aportar 2 navilis de línia, 3 fragates, 2 sabadors i 2 bergantins al comandament de l'almirall Bologna, el de la d'Orde de Malta, amb 1 navili, 2 fragates i 5 galeres i el de la de Portugal, amb 2 navilis i 2 fragates al comandament de l'almirall Bernardo Ramires Esquível, si bé aquesta va arribar tard, ja en plens bombardejos.

L'esquadra va eixir de Cartagena el 28 de juny de 1784, arribant a Algèria el 10 de juliol. El dia 12 a les 08:30 hores, els espanyols van obrir foc, mantenint el bombardeig fins a les 16:20, interval en el qual es van llançar unes 600 bombes, 1.440 bales i 260 granades, contra 202 bombes i 1.164 bales de l'enemic. Les baixes dels atacants es van reduir a sis morts i nou ferits, més per accidents amb les espoletes a bord que per foc enemic, augmentades de forma accidental amb la voladura de la canonera nº 27, manada per l'home de navili napolità José Rodríguez. Es van observar grans destrosses i un gran incendi a la ciutat i fortificacions, i es va rebutjar a la flotilla enemiga de 67 unitats, destruint-ne quatre.

I així, en els vuit dies següents, van tenir lloc set atacs més. En aquesta ocasió els algerians havien situat una línia de barcasses artillades que impedia en gran part aproximar-se al seu objectiu a les llanxes canoneres espanyoles. Un dispar de la defensa va assolir la flotació a la fal·lera des de la qual Barceló dirigia el bombardeig, ficant-la a pique, i va estar molt a prop de perdre la vida. Va acudir en la seva ajuda José Lorenzo de Goicoechea, que el va rescatar sense

cap ferida. Transbordant-se immediatament a un altre pot, va continuar donant ordres sense donar més importància a l'incident.

A la fi, el 21 de juliol es va decidir posar fi als atacs, i els vents contraris van obligar que Barceló donés l'ordre de tornar de nou a Cartagena. S'havien disparat més de 20.000 bales i granades sobre l'enemic. Les baixes pròpies havien estat de 53 homes i 64 ferits, deguts més a accidents que al foc enemic, tot i que en aquesta ocasió les defenses eren més fortes.

A la vista del càstig sofert i davant l'eventualitat de la nova expedició que ja estava preparant Barceló, el Bey d'Algèria, es va avenir a entaular negociacions amb Espanya, que van culminar en el Tractat que es va signar el 14 de juny de 1786, signat per José de Mazarredo. També Tunísia va preferir arribar a un acord amb Espanya, amb la qual cosa, pel que fa a aquesta nació, es va poder donar per acabada definitivament la pirateria berberisca al Mediterrani. Anys després, el problema ressorgiria amb els tumults provocats per les Guerres napoleòniques, i seria una potència estranya, els Estats Units d'Amèrica, els quals combatrien els berberiscos (180 1-5 i 1815).

El rei es va servir concedir a Barceló el sou d'almirall, que era el que havia d'estar cobrant, sent nomenat a més cavaller de l'Orde de Carles III.

La frustrada campanya de Tànger

Bust en bronze d'Antonio Barceló per Remigia Caubet, Palma de Mallorca.

Havent tornat a la seva terra a descansar i ja comptant amb 73 anys d'edat, el 1790 va arribar la fragata Florentina traient ordres del ministre de Marina, Antonio Valdés, perquè es posés al comandament d'una esquadra. La Florentina havia de portar-lo a Algesires, on s'estava organitzant una expedició per socórrer Ceuta, assetjada pels moros, i bombardejar Tànger. Va sortir de Palma el 25 de novembre d'aquell any i va arribar a Algesires el 7 de desembre. A la seva arribada havia acabat l'enfrontament, anunciant-se l'arribada a Madrid d'uns enviats pel sultà marroquí per signar la pau.

Barceló, davant aquesta nova situació, va arriar la seua insígnia de la fragata, però pel seu coneixement del caràcter dels musulmans es va embarcar en un jabeque i es va dirigir a Ceuta, des d'on va estudiar les posicions enemigues, situades al voltant de la ciutat, preveient que les coses no anirien bé i caldria posar a punt les defenses de la plaça. Efectivament, les negociacions van fracassar i es va declarar la guerra. Però les intrigues van aconseguir que no se li donés el comandament de l'esquadra a Barceló,7corresponent aquest finalment al tinent general Francisco Javier Morales de los Ríos, cap de les forces navals del Mediterrani.

Molest per aquesta discriminació arbitrària, ho va posar en coneixement de Carles IV, qui amb data 4 de gener de 1792 va ordenar que se li donés el comandament de l' esquadra, reunida a Algesires, i que estava composta per les fragates Perpètua i Santa Rosalía, de 34 canons, els jabeques San Blas, San Leandro i Àfrica , 44 canoneres distribuïdes en tres divisions i una flotilla de vaixells menors. Però l'hivern va ser molt dur, amb temporals que van obligar l'esquadra a romandre a port. A més, el sultà al-Yazid va morir en un combat contra el seu germà Muley Jehen, cosa que unit a la impossibilitat d'efectuar el previst, el 12 de juny es va signar el decret de dissolució de l'esquadra.

Barceló, afligit, es va tornar a la seua terra. Durant uns mesos s'havia proposat donar una lliçó més als berberiscos. Com que el problema no s'havia solucionat, al poc temps va haver de reprendre's la guerra, però Barceló ja no va ser cridat. Se li va donar el comandament de l'esquadra a Morales de los Ríos, que tot i que no va aconseguir gaires victòries, sí que ho va fer bé davant Tànger, cosa que li va suposar guanyar el títol de comte de Morales de los Ríos.

Final

Ja en el seu retir de Palma de Mallorca, induït per les ja comentades enveges i acusacions que sobre ell circulaven, va morir als 80 anys d'edat, reposant el seu cos en una de les primeres parròquies que van ser fundades a Mallorca durant el regne de Jaume I a l'església de la Santa Creu, a la seva pròpia Capella de Sant Antoni, que tants records porta a la

família Barceló, ja que ells van ser un dels seus fundadors. Per perpetuar la seva memòria, es va col·locar una làpida al Panteó de Marins Il·lustres de San Fernando, a la primera capella de l'Est.

Semblança

Marbre commemoratiu sobre la façana de la casa natal d'Antonio Barceló a Palma de Mallorca.

Segons el seu biògraf, el contraalmirall Carlos Martínez-Valverde, acadèmic de la Reial Acadèmia de la Història:

Va ser Barceló un general molt discutit en el seu temps. No va tenir gaires amics entre els caps de l'Armada, però comptava amb nombrosos èmuls. Hi contribuïa segurament la seva autoritat d'Almirante en parlar, com també l'expressió de suspicàcia que li feia tenir la seva sordesa, defecte que l'ennoblia per haver estat causat per l'estampit dels canons.

La seva cara tampoc era gaire atraient, sobretot després que una bala de mosquet li marqués la muixeranga esquerra. Deien les males llengües, sobretot de les gents de la cort i d'alzèria, que Barceló, mai va cursar l'escola Reial de la Marina (que aleshores, només era per a l'alta aristocràcia). D'altres deien que la seva instrucció es limitava a saber escriure el seu nom. No obstant això, si així fos que Barceló no sabia escriure el Don Quijote, però, si sabia com manejar la seva tropa que el respectava, i estimava. Però si bé no tenia gaires simpaties entre els caps i l'alta societat d'aquella època, als quals no fascinava ell era en canvi l'ídol dels seus mariners i del seu poble: Amb ells es mostrava curiós i afable i els tractava amb familiaritat, no obstant ser amb ells exigent fins a l'extrem, quan l'ocasió ho requeria.

A tot el litoral mediterrani gaudia d'una popularitat per ningú superada. El comte de Fernán Núñez s'expressava respecte a ell: Tot i que excel·lent corsari, no té ni pot tenir per la seva educació les qualitats d'un general....

Prossegueix Martínez-Valverde:

No obstant, és indubtable que la seva intel·ligència i la seva fina percepció suplien la falta de cultura general. La seva preparació en el terreny de l' experiència era gran, ja que es basava en l' exercici de la mar i de la guerra, és a dir, en el real de la professió.
En aquesta era tot diligència, vigilància i serenitat, destresa i perícia en les maniobres, i sobretot tenia un valor ardorós que comunicava als que l'envoltaven, per difícils que fossin les circumstàncies. Completa aquest retrat moral el dir que Barceló posseïa un cor bondadós i noble.

D'aquestes dues qualitats últimes és d'on s'entén que suportés durant tants anys els desatins dels seus caps i companys, com sol ocórrer-li a tots aquells que, com Barceló, havent-ho donat tot per la pàtria, s'han vist objecte del més absolut ostracisme.

Vaixells de l'Armada Espanyola
Barceló ha donat nom a diversos vaixells de l'Armada Espanyola al llarg de la història:

Un patruller d' alçada, amb el numeral P-11, botat el 1975 i retirat el 2009.
Una de les fragates de la classe Bonifaz, actualment en construcció, rebrà el seu nom, sota el numeral F-115.

Distincions honorífiques

Cavaller de la Reial i Distingida Orde de Carles III, Regne d'Espanya

Referències

Text adaptat amb autorització de l' autor, que va permetre la seva reproducció a Wikipedia sota llicència GFDL:

Fòrum Història Naval d'Espanya (enllaç trencat disponible a Internet Archive; vegeu l'historial, la primera versió i l'última).
Capità Toni. Una història real del més temerari Corsari Espanyol del Mediterrani

Notes

? És a dir, escalfades al vermell viu.
? Gairebé la de més calibre de l'època, ja que les més pesades eren de 32 o 36 i només a les bateries baixes dels navilis.
? Entre goletes i canoneres.
? Amb insígnia al Rayo.
? Dues d'elles desarmades i utilitzades com a magatzem de pólvora i municions.
? On governava un fill menor de Carles III, Fernando IV
? I això que se li havia trucat expressament per a això.

Bibliografia

Cervera i Jácome, Juan. El Panteó de Marins Il·lustres. Ministeri de Marina, Madrid, 1926.
Fernán-Núñez, Conde de. Vida de Carles III. Llibreria de Fernando Fe, Madrid, 1898.
Fernández Duro, Cesáreo. L'Armada Espanyola, des de la unió dels regnes de Castella i Aragó. Museu Naval, Madrid. 1973.
Gómez Vizcaíno, Juan Antonio. Senyor Antonio Barceló i Pont de la Terra: de patró de jabeque-correu a Tinent General de la Reial Armada: corsarisme i operacions marítimes al Mediterrani al segle XVIII. Àglaia, Cartagena, 2007 ISBN 9788495669797
González de Canales, Fernando. Catàleg de Pintures del Museu Naval. Tom II. Ministeri de Defensa. Madrid, 2000. pp. 178-179.
Martínez-Valverde i Martínez, Carlos. Enciclopèdia General del Mar. Garriga, 1957.
Rodríguez González, Agustín Ramón. Revista General de Marina. Gener-febrer de 2000. pp. 79-86.
Rodríguez González, Agustín Ramón. Antonio Barceló: molt més que un corsari, Madrid, Edaf, 2016. XIV Premi Algaba.
VV.AA. Enciclopèdia Universal Il·lustrada Europeu Americana. Espasa-Calpe. Tom 7, pp. 713-714.

Enllaços externs

Wikimedia Commons alberga una categoria multimèdia sobre Antonio Barceló

Control d' autoritats

Projectes Wikimedia
Dades: Q176476
Multimèdia: Antonio Barceló

Identificadores
WorldCat
VIAF: 8841541
ISNI: 0000 0000 5952 116X
BNE: XX1517455
BNF: 16541437c (dades)
CANTIC: 981058614818106706
GND: 1020822511
LCCN: n85315222
SNAC: w6sb5ght
SUDOC: 153588934
Diccionarios y enciclopedias
DBE: url